

Forsøg med Sorter af Stikkelsbær, Ribs og Solbær.

Ved Niels Esbjerg.

134. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

De i nærværende Beretning omhandlede Forsøg med Frugtbusk-sorter blev i 1909 paabegyndte af Ribe Amts vestre Landboforeningers Havebrugs- og Husmandsudvalg, og der blev i 1914 afgivet en kort Beretning om Forsøgenes Resultater i de første 4 Aar. Beretningen, hvori Sortsnavnene ikke nævntes i Forbindelse med Udbyttetallene, blev offentliggjort i Foreningen af jydsk Landboforeningers Beretning om Planteavlssarbejdet i Jylland 1914. Forsøgene blev anlagte paa det Forsøgsareal i Bollesager ved Esbjerg, som fra 1. April 1915 midlertidigt blev overdraget til Statens Forsøgsvirksomhed (Forsøgsstationen ved Spangsbjerg), idet det ved Statens Overtagelse af Havebrugsforsøgene var aftalt, at Statens Forsøgsvirksomhed skulde fortsætte og afslutte de af Ribe Amts vestre Landboforeninger paabegyndte Havebrugsforsøg. Ved Overdragelsen var det endvidere bestemt, at Beretningen om de Forsøg, som var paabegyndte af Ribe Amts vestre Landboforeninger, skulde offentliggøres af nævnte Landboforeninger samtidig med at de fremkommer i Tidsskrift for Planteavl.

Da Forsøgene kun er udførte paa eet Sted, vil deres Resultater formentlig kun med Sikkerhed kunne anvendes under Forhold, der nogenlunde svarer til Forsøgsstedets.

Beretningen er udarbejdet af Forsøgsleder *Niels Esbjerg*.

Bestyrerne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Da Ribe Amts vestre Landboforeninger i 1909 paabegyndte Forsøg vedrørende Havebruget, var et af de første større Forsøgsarbejder, som blev paabegyndt, de Forsøg med Frugtbuske-

sorter, hvorom der i det følgende skal afgives en kort foreløbig Beretning.

Naar de nævnte Landboforeninger først tog fat paa Frugtbuskforsøg, var det med Henblik paa den Betydning, man forventede, at Frugtbuskene kunde faa for Havebruget i den sydvestlige Del af Jylland, og det Forsøgsareal i Bollesager ved Esbjerg, som først var til Raadighed, var saa begrænset, at der ikke kunde blive Plads til Forsøg med Frugttræsarter eller Køkkenurteforsøg i større Udstrækning.

Der var paa dette Tidspunkt ingen Forsøgsopgaver, som var løste, og man tog derfor fat paa, hvad der laa nærmest for Haanden og bedst passede for Forholdene.

Forsøgsarealets Jordbund er let, tør Sandmuld med rødligt Sand som Undergrund. Læforholdene var ved Forsøgenes An-

Tabel 1. Oversigt over Temperatur og Nedbør.

Maanederne	Nedbør (Fanø)				Nedbør (Ribe Amt)		Temperatur (Fanø)	
	1. Tid-døgn, mm	2. Tid-døgn, mm	3. Tid-døgn, mm	Maanedens Ned-bør, mm,	Maanedens Ned-bør, mm	Af-vigelse fra Nor-malen, pCt.	Middel, °C.	Af-vigelse fra Nor-malen, °C.

Marts—Oktober 1910.

Marts				11.8	29.0	÷ 15	3.7	+ 2.0
April	6	15	10	30.3	47.3	+ 47	6.3	+ 0.4
Maj	9	4	7	20.5	31.2	÷ 21	11.9	+ 1.8
Juni	13	0	38	51.9	70.4	+ 32	16.3	+ 2.1
Juli	11	2	74	87.3	83.4	+ 19	16.3	+ 0.5
August	31	12	25	119.0	113.8	+ 31	16.0	+ 0.2
September	15	4	3	21.4	33.2	÷ 65	12.9	+ 0.5
Oktober	8	14	5	26.3	33.8	÷ 64	9.5	+ 0.7

Marts—Oktober 1911.

Marts				61.2	69.5	+ 58	2.6	+ 0.9
April	3	2	28	33.5	35.4	÷ 12	5.6	÷ 0.3
Maj	10	20	4	34.7	23.7	÷ 44	12.9	+ 2.8
Juni	3	42	38	83.8	93.8	+ 80	14.0	+ 0.2
Juli	26	7	2	34.8	39.2	÷ 46	16.1	+ 0.3
August	15	0	17	31.8	23.6	÷ 76	17.7	+ 1.9
September	0	3	41	43.6	41.6	÷ 48	13.9	+ 0.5
Oktober	39	0	90	129.0	113.8	+ 22	8.2	÷ 0.8

Tabel 2. Oversigt over Temperatur og Nedbør.

Maanederne	Nedbør (Forsøgsarealet ved Bollesager)				Nedbør (Ribe Amt)		Temperatur (Fanø)	
	1. Tidøgn, mm	2. Tidøgn, mm	3. Tidøgn, mm	Maanedens Nedbør, mm	Maanedens Nedbør, mm	Af- vigelse fra Nor- malen, pCt.	Middel, °C.	Af- vigelse fra Nor- malen, °C.
Marts—Oktober 1912.								
Marts				44.8	52.8	+ 20	4.1	+ 2.4
April				28.1	38.7	÷ 3	6.3	+ 0.4
Maj	10.8	17.9	22.2	50.9	49.1	+ 17	9.3	÷ 0.8
Juni	7.5	23.9	2.8	34.2	52.8	+ 2	14.3	÷ 0.1
Juli	1.9	6.6	26.6	35.1	50.0	÷ 31	17.8	+ 2.0
August	4.7	22.8	42.6	70.1	99.6	+ 3	14.8	÷ 1.0
September ...	80.1	2.6	0.0	82.7	64.7	÷ 19	10.5	÷ 2.9
Oktober	46.8	26.8	48.6	122.2	106.0	+ 14	8.0	÷ 0.8
Marts—Oktober 1913.								
Marts	9.0	47.5	10.7	67.2	75.9	+ 73	4.3	+ 2.6
April	1.0	20.1	3.2	24.3	25.1	÷ 37	6.8	+ 0.9
Maj	12.6	4.4	14.6	31.6	32.0	÷ 24	10.5	+ 0.4
Juni	27.6	41.2	7.1	75.9	56.3	+ 8	13.5	÷ 0.7
Juli	10.3	0.7	28.0	39.0	25.9	÷ 64	14.9	÷ 0.9
August	6.5	16.0	3.0	25.5	40.6	÷ 58	14.9	÷ 0.9
September ...	16.4	11.9	7.3	35.6	49.1	÷ 39	12.7	÷ 0.7
Oktober	39.0	8.3	7.3	55.6	56.0	÷ 40	9.1	+ 0.3
Marts—Oktober 1914.								
Marts	25.6	17.1	26.5	69.2	66	+ 50	3.6	+ 2.1
April	15.3	12.4	1.0	29.3	37	÷ 8	7.7	+ 2.3
Maj	9.5	2.3	7.1	19.4	27	÷ 36	10.1	0.0
Juni	21.8	1.4	12.2	35.4	63	+ 21	14.4	+ 0.3
Juli	51.4	8.0	38.0	97.4	111	+ 54	17.8	+ 2.3
August	22.5	0.0	0.0	22.5	29	÷ 70	16.9	+ 1.9
September ...	0.0	87.2	7.4	94.6	80	0	13.4	+ 1.2
Oktober	17.8	1.0	24.1	42.9	58	÷ 38	9.0	+ 1.2
Marts—Oktober 1915.								
Marts	36.1	6.3	5.9	48.3	47	+ 7	1.2	÷ 0.3
April	28.8	2.7	0.9	32.4	27	÷ 33	5.9	+ 0.5
Maj	10.8	14.6	6.1	31.5	32	÷ 24	9.8	÷ 0.3
Juni	20.6	0.0	8.7	29.3	23	÷ 56	13.7	÷ 0.4
Juli	7.4	50.2	32.2	89.8	106	+ 47	14.9	÷ 0.6
August	27.0	34.7	18.0	79.7	103	+ 6	15.0	0.0
September ...	12.9	4.0	37.2	54.1	51	÷ 36	12.2	0.0
Oktober	5.6	4.0	0.6	10.2	12	÷ 87	7.2	÷ 0.6

1) Fanø.

læg ugunstige, men er efterhaanden, som Læbælterne, der plantedes Foraaret 1909, voksede til, blevne gode.

Tabel 3. Oversigt over Temperatur og Nedbør.

Maanederne	Nedbør (Forsøgsarealet ved Bollesager)				Nedbør (Ribe Amt)		Temperatur (Bollesager)	
	1. Tidøgn, mm	2. Tidøgn, mm	3. Tidøgn, mm	Maanedens Ned- bør, mm	Maanedens Ned- bør, mm	Af- vigelse fra Normalen, pCt.	Middel, °C.	Af- vigelse fra Fanø Normal °C.
Marts—Oktober 1916.								
Marts	1.2	0.9	12.8	14.9	23	÷ 48	¹⁾ 0.7	0.0
April	0.0	16.5	0.1	16.6	40	8	8.2	+ 2.8
Maj	7.0	9.0	48.0	64.0	73	+ 74	10.9	+ 0.8
Juni	25.2	15.9	21.0	62.1	77	+ 48	11.9	÷ 2.2
Juli	35.4	56.7	1.9	94.0	76	+ 6	15.2	÷ 0.3
August	0.1	7.0	85.2	92.3	113	+ 16	15.1	+ 0.1
September ...	19.8	22.1	0.0	41.9	44	÷ 45	11.9	÷ 0.3
Oktober	45.5	32.0	9.1	86.6	101	+ 9	8.3	+ 0.5
Marts—Oktober 1917.								
Marts	6.1	13.4	7.4	26.9	41	÷ 7	÷ 0.8	÷ 2.3
April	9.1	13.6	6.4	29.1	35	÷ 13	3.2	÷ 2.2
Maj	0.0	9.8	0.4	10.2	13	÷ 69	11.2	+ 1.1
Juni	4.2	0.0	52.5	56.7	55	+ 6	16.7	+ 2.8
Juli	0.0	27.0	16.0	43.0	47	÷ 35	15.3	÷ 0.2
August	20.0	39.0	51.3	110.3	145	+ 49	16.7	+ 1.7
September ...	28.9	39.0	11.9	79.8	76	÷ 5	13.9	+ 1.7
Oktober	47.4	57.9	53.4	158.7	141	+ 52	8.0	+ 0.2

Om Klimaforholdene i Forsøgsaarene (Tidsrummet Marts—Oktober) giver Tabellerne 1—3 Oplysninger. Da Forsøgsvirk-
somheden først efterhaanden er bleven udstyret med Regn-
maaler og Termometre, er der delvis benyttet Tal fra den
nærliggende meteorologiske Station paa Fanø. Til Sammen-
ligning er for Nedbørens Vedkommende opført Tallene for Ribe
Amt og disses Afvigelse fra Normalen.

Den Indflydelse, som de enkelte Aars Vejrforhold har haft
paa Forsøgsplanternes Udvikling, Frugtudbytte, Sygdomsangreb
m. m., skal efterhaanden omtales i de følgende Afsnit.

¹⁾ Fanø.

Sorter, medtagne i Forsøgene.

Ved Valg af Sorter til at medtages i Forsøgene toges der saa vidt muligt Hensyn til, hvilke Sorter Planteskolerne formerer i størst Udstrækning, dog var det ugørligt at medtage enkelte Sorter, som ellers fandtes ønskelige, fordi der jo maatte stilles den uomgængelige Fordring, at Planterne skulde være tiltrukne under ens Forhold og for hver Arts Vedkommende i samme Planteskole.

De Sorter, der medtoges, var:

Stikkelsbær: Sorter med røde Bær: Achilles (glat), Sproffens Goliath, London market (enkelte Haar), Whinhams Industry (enkelte Haar), Crown Bob (stærkt haaret), Non plus ultra (glat), Victoria (glat), William (glat) og Sophus. Sidstnævnte er ikke taget med i Opgørelsen, da der var iblandet en Del Planter af en anden Sort; men i øvrigt er Sorten ret værdiløs.

Sorter med gullige, grønne eller hvidgrønne Bær: Whitesmith (hvidgrøn, glat), Keepsake (hvidgrøn, enkelte Haar), Gottlieb (mørkegul, glat), Green Willow¹⁾ (grøn, glat), Brougham hvidgrøn, enkelte Haar), Profit (bleggrøn, glat) og Favorite (bleggrøn, glat).

Ribs: Stor rød spansk Ribs, Fays new red prolific, Kirsebærribs og La Fertile.

Solbær: Black Naples, Bang up, Queen Victoria og Ogdens Druce.

Stikkelsbærsorterne modtoges som 1-aarige Planter fra *K. Rasmussens* Planteskole, Horsens, og Ribs- og Solbærsorterne fra *C. Jensen*, Skovdal ved Aarhus, som 2-aarige Buske.

Af Stikkelsbærsorterne findes Gottlieb, London market, Victoria og William ikke omtalte i Lucas og Oberdiecks »Illustrirtes Handbuch der Obstkunde« eller Maurers »Stachelbeerbuch« eller anden her tilgængelig Litteratur. London market er dog rimeligvis den i de nævnte to Værker under Navn af »London« beskrevne Sort. Sproffens Goliath er heller ikke funden beskrevet, men det er temmelig sikkert samme Sort som Achilles.

¹⁾ Modtaget under Navnet Green Walnut, men Sorten er uden Tvivl Green Willow.

Tabel 4. Frugtbusksorternes periodiske Livsytringer.

Sort	Aar	Beg. Løvstring	Løvstring	Beg. Blomstring	Alm. Blomstring	Af-blomstring	Plukning af Bær		Beg. Løvfald	Halvt Løvfald	Helt Løvfald
							fra	til			
Stikkelsbær.											
Achilles	1911		23/4		7/5		7/8				
	1912						13/8				
	1913		20/4	24/4	26/4	8/5	20/7	2/8	4/10	26/10	20/11
	1914	3/4	11/4	17/4	21/4	2/5	28/7	10/8	27/8	5/10	20/10
	1915	12/4	26/4	5/5	10/5	21/5	6/8	27/8	27/8	7/10	22/10
	1916	13/4	22/4	2/5	6/5	20/5	11/8	8/9	1/9	11/9	9/10
	1917	4/5	8/5	16/5	22/5	29/5	2/8	17/8	10/9	24/9	22/10
Sproffens Goliath	1911		23/4		7/5		7/8				
	1912						14/8				
	1913		24/5	24/4	29/4	3/5	26/7	4/8	4/9	26/10	
	1914	2/4	11/4	18/4	21/4	2/5	28/7	10/8	12/9	5/10	20/10
	1915	12/4	26/4	5/5	10/5	22/5	6/8	27/8	27/8	7/10	7/11
	1916	15/4	20/4	1/5	6/5	16/5	11/8	8/9	1/9	11/9	9/10
	1917	4/5	8/5	18/5	22/5	29/5	2/8	17/8	11/9	24/9	22/10
London market	1911		23/4		7/5		27/7				
	1912						8/8				
	1913		24/4	24/4	28/4	5/5	23/7	28/7	17/9	20/10	25/11
	1914	2/4	11/4	15/4	21/4	29/4	22/7	31/7	14/9	14/10	30/10
	1915	10/4	20/4	29/4	5/5	21/5	3/8	17/8	9/9	15/9	7/11
	1916	14/4	18/4	29/4	4/5	16/5	28/7	29/8	1/9	20/9	10/10
	1917	2/5	8/5	16/5	19/5	25/5	26/7	3/8	27/8	24/9	22/10
Whinham's Industry	1911		23/4		7/5		19/7				
	1912						21/7				
	1913		22/4	24/4	25/4	3/5	18/7	24/7	17/9	11/10	30/11
	1914	2/4	11/4	15/4	21/4	2/5	9/7	29/7	19/8	31/8	8/10
	1915	19/4	27/4	5/5	7/5	19/5	22/7	18/8	16/8	27/8	7/10
	1916	18/4	24/4	29/4	4/5	18/5	25/7	29/8	8/8	25/8	11/9
	1917	4/5	18/5	15/5	19/5	25/5	18/7	3/8	27/8	10/9	24/9
Crown Bob	1911		23/4		7/5		4/8				
	1912						3/8				
	1913		23/4	24/4	29/4	8/5	25/7	2/8	14/9	11/10	25/11
	1914	1/4	8/4	18/4	21/4	2/5	20/7	31/7	21/8	12/9	9/10
	1915	12/4	26/4	5/5	10/5	22/5	6/8	20/8	9/9	9/9	22/10
	1916	10/4	18/4	30/5	6/5	20/5	5/8	29/8	1/9	11/9	9/10
	1917	2/5	8/5	15/5	19/5	25/5	2/8	9/8	27/8	24/9	22/10
Non plus ultra	1911		23/4		7/5		26/7				
	1912						8/8				
	1913		25/4	26/4	29/4	8/5	24/7	2/8		18/9	11/10
	1914	1/4	8/4	18/4	21/4	1/5	22/7	20/7	27/8	17/9	9/10
	1915	12/4	26/4	5/5	10/5	21/5	5/8	20/8	27/8	9/9	7/10
	1916	10/4	18/4	29/4	4/5	18/5	2/8	31/8	1/9	11/9	9/10
	1917	4/5	6/5	17/5	22/5	29/5	28/7	9/8	10/9	24/9	24/9

Tabel 4 (fortsat).

Sort	Aar	Beg. Løvspring	Løvspring	Beg. Blomstring	Afm. Blomstring	Afm. blomstring	Plukning af Bær		Beg. Løv- fald	Halvt Løv- fald	Helt Løv- fald
							fra	til			
Victoria	1911		28/4		7/5		27/7				
	1912						8/8				
	1913		25/4	25/4	28/4	5/5	26/7			10/9	11/10
	1914	2/4	12/4	17/4	23/4	20/4	17/7	3/8	7/8	25/8	14/10
	1915	12/4	20/4	8/5	10/5	21/5	27/7		16/8	9/9	7/10
	1916	10/4	18/4	20/4	6/5	16/5	28/7	20/8	25/8	11/9	9/10
	1917	5/5	18/5	16/5	22/5	29/5	20/7		27/8	10/9	24/9
William	1911		28/4	26/4	7/5		2/5				
	1912						8/8				
	1913		24/4	26/4	29/4	8/5	26/7		?	17/9	3/11
	1914	2/4	11/4	18/4	23/4	2/5	23/7	4/8	19/8	27/8	14/10
	1915	14/4	26/4	7/5	10/7	22/5	5/8	13/8	16/8	27/8	7/10
	1916	15/4	20/4	30/4	6/5	20/5	2/8	31/8	25/8	1/9	11/9
	1917	5/5	15/5	18/5	22/5	20/5	1/8	9/8	27/8	8/9	24/9
Whitesmith	1911		28/4		7/5		4/8				
	1912						3/8				
	1913		22/4	24/4	26/4	8/5	22/7	28/7	17/9	22/10	20/11
	1914	0/4	12/4	17/4	21/4	28/4	13/7	22/7	17/9	22/9	26/10
	1915	10/4	27/4	27/4	3/5	19/5	12/8	20/8	7/10	22/10	7/10
	1916	18/4	24/4	29/4	4/5	16/5	7/8		1/9	11/9	9/10
	1917	4/5	8/5	13/5	15/5	25/5	4/8			24/9	22/10
Keepsake	1911		28/4		7/5		19/7				
	1912						5/8				
	1913		23/4	25/4	29/4	8/5	19/7		4/9	26/10	25/11
	1914	2/4	11/4	15/4	21/4	2/5	14/7	22/7	19/8	31/8	8/10
	1915	17/4	26/4	1/5	9/5	21/5	12/8	20/8	16/8	9/9	22/10
	1916	18/4	24/4	29/4	4/5	13/5	7/8		25/8	7/9	11/9
	1917	4/5	9/5	15/5	19/5	25/5	3/8		11/9	24/9	18/10
Gottlieb	1911		28/4		7/5		26/7				
	1912						5/8				
	1913		25/4	25/4	29/4	6/5	22/7	28/7	20/9	23/10	25/11
	1914	8/4	12/4	17/4	23/4	29/4	17/7	3/8	17/9	8/10	
	1915	14/4	26/4	7/5	7/5	22/5	12/8		7/10	22/10	7/11
	1916	18/4	22/4	20/4	2/5	16/5	7/8		1/9	20/9	10/10
	1917	5/5	9/5	13/5	19/5	25/5	3/8			24/9	22/10
Green Willow	1911		23/4		7/5		27/7				
	1912						5/8				
	1913		25/4	25/4	29/4	6/5	24/7	2/8	24/9	20/10	20/11
	1914	4/4	12/4	14/4	21/4	28/4	16/7	3/8	27/8	5/10	26/10
	1915	17/4	26/4	29/4	7/5	23/5	12/8		27/8	15/9	22/10
	1916	10/4	20/4	29/4	4/5	16/5	7/8		25/8	11/9	26/9
	1917	2/5	8/5	13/5	15/5	25/5	3/8		27/8	11/9	29/9

Tabel 4 (fortsat).

Sort	Aar	Beg. Løvspring	Løvspring	Beg. Blomstring	Aim. Blomstring	Af-blomstring	Plukning af Bær		Beg. Løvfald	Halvt Løvfald	Helt Løvfald
							fra	til			
Brougham	1911		28/4		7/5		10/7				
	1912						27/7				
	1913		23/4	25/4	26/4	8/5	23/7			13/9	3/11
	1914	4/4	11/4	18/4	21/4	20/4	15/7	22/7	31/8	17/9	19/10
	1915	19/4	29/4	1/5	8/5	21/5	12/8		27/8	9/9	22/10
	1916	15/4	22/4	20/4	4/5	16/5	7/7		1/9	20/9	10/10
	1917	2/5	8/5	13/5	19/5	25/5	4/8			11/9	18/10
Profit	1911		23/4		7/5		27/7				
	1912						5/8				
	1913		22/4	26/4	30/4	6/5	24/7	28/7	17/8	20/10	20/11
	1914	2/4	6/4	18/4	22/4	2/5	17/7	22/7	7/8	19/8	22/9
	1915	14/4	26/4	5/5	10/5	22/5	12/8		16/8	27/8	7/10
	1916	15/4	22/4	2/5	6/5	20/5	7/8			8/8	25/8
	1917	5/5	9/5	15/5	19/5	20/5	3/8				11/9
Favorite	1911		23/4		7/5		27/7				
	1912						2/8				
	1913		24/4	24/4	28/4	5/5	24/7		17/8	11/10	20/11
	1914	2/4	7/4	18/4	22/4	2/5	17/7	23/7	7/8	10/8	20/9
	1915	18/4	27/4	5/5	10/5	22/5	12/8			16/7	15/9
	1916	15/4	22/4	2/5	6/5	10/5	9/8			8/8	1/9
	1917	5/5	9/5	17/5	22/5	20/5	3/8				11/9

Ribs.

Rød spansk	1911		7/5				22/7				
	1912						29/7				
	1913	22/4	29/4	29/4	30/4	15/5	24/7			17/9	25/9
	1914	20/4	24/4	27/4	4/5	16/5	31/7	30/7	12/8	29/9	14/10
	1915	29/4	5/5	10/5	10/5	29/5	6/8			9/9	18/10
	1916	20/4	30/4	4/5	9/5	27/5	2/8		8/8	25/8	5/9
	1917	10/5	15/5	18/5	19/5	31/5	1/8		11/9	24/9	5/10
Fays new red prolific	1911			23/4	7/5		22/7				
	1912						24/7				
	1913	10/4	26/4	25/4	29/4	7/5	24/7				23/8
	1914	12/4	20/4	17/4	21/4	5/5	13/7	30/7	I Juli	7/8	21/8
	1915	20/4	3/5	3/5	7/5	26/5	28/7		16/8		9/9
	1916	20/4	26/4	29/4	2/5	30/5	27/7		Tabt alt Løv ca.	1/7	1/7
	1917	10/5	17/5	13/5	17/5	29/5	1/8		27/8	3/9	24/9
Kirsebærribs	1911		23/4		7/5		22/7				
	1912						24/7				
	1913	9/4	28/4	25/4	20/4	7/5	24/7				23/8
	1914	12/4	20/4	18/4	21/4	5/5	18/7	30/7	I Juli	7/8	21/8
	1915	20/4	3/5	5/5	7/5	26/5	28/7		16/8		9/9
	1916	20/4	29/4	2/5	20/5		27/7		Tabt alt Løv ca.	1/7	1/7
	1917	11/5	17/5	15/5	17/5	29/5	1/8		3/9		24/9

Tabel 4 (fortsat).

Sort	Aar	Beg. Løvspring	Løvspring	Beg. Blomstring	Alm. Blomstring	Af-blomstring	Plukning af Bær		Beg. Løv-fald	Halvt Løv-fald	Helt Løv-fald
							fra	til			
La Fertile	1911		28/4		7/5		22/7				
	1912						29/7				
	1913	9/4	28/4	27/4	29/4	15/5	24/7				28/8
	1914	12/4	20/4	17/4	21/4	5/5	15/7	30/7	I Juli	7/8	25/8
	1915	20/4	3/5	8/5	7/5	20/5	28/7			16/8	9/9
	1916	26/4	29/4	29/4	2/5	20/5	28/7		Tabt alt Løv		ca. 1/7
	1917	18/5	17/5	15/5	18/5	29/5	1/8		27/8	3/9	24/9
Solbær.											
Black Naples	1911		28/4				24/7	29/7			
	1912						28/7	10/8			
	1913	7/4	29/4	29/4	3/5	15/5	21/7			17/9	18/10
	1914	9/4	18/4	28/4	4/5	24/5	21/7	13/8		7/8	19/8
	1915	20/4	1/5	16/5	24/5	8/6	29/7	6/8		10/9	6/10
	1916	18/4	22/4	6/5	9/5	30/5	5/8	17/8			18/10
	1917	11/5	16/5	19/5	29/5	6/6	18/7	20/7		11/9	24/9
Bang up	1911		30/4				17/7	29/7			
	1912						16/7	27/7			
	1913	9/4	29/4	1/5	6/5	19/5	19/7			17/9	11/10
	1914	11/4	20/4	1/5	6/5	24/5	15/7	30/7		29/8	12/9
	1915	26/4	3/5	19/5	24/5	8/6	26/7			10/9	6/10
	1916	18/4	24/4	9/5	13/5	5/6	1/8	17/8			18/10
	1917	10/5	17/5	22/5	25/5	6/6	18/7	20/7		11/9	24/9
Queen Victoria	1911		28/4				17/7	29/7			
	1912						16/7	9/8			
	1913	9/4	29/4	1/5	6/5	19/5	21/7			17/9	11/10
	1914	12/4	20/4	2/5	6/5	24/5	16/7	31/7		29/8	14/9
	1915	28/4	1/5	19/5	24/5	8/6	27/7			10/9	6/10
	1916	18/4	24/4	6/5	13/5	30/5	1/8	17/8			22/10
	1917	11/5	16/5	22/5	29/5	6/6	20/7	23/7		11/9	24/9
Ogdens Druue	1911		28/4				13/7	29/7			
	1912						26/7	10/8			
	1913	9/4	29/4	1/5	6/5	19/5	22/7			17/9	10/10
	1914	11/4	20/4	28/4	7/5	24/5	15/7	30/7		29/8	14/9
	1915	23/4	1/5	21/5	26/5	10/6	26/7			10/9	6/10
	1916	20/4	26/4	9/5	13/5	5/6	1/8	17/8			18/10
	1917	11/5	16/5	19/5	29/5	6/6	18/8	22/7		11/9	24/9

Ribssorterne findes omtalte i forskellige Værker, dog kaldes den Sort, som her i Landet betegnes som »spansk« Ribs, altid i Udlandet »hollandsk« Ribs. Efter de Beskrivelser at dømme, som findes i Cards »Bush-fruits«, »Ill. Handbuch« og Eneroths »Handbog i Svensk Pomologi«, maa de i Forsøgene medtagne Sorter være ægte.

I »Ill. Handbuch« deles Ribs i to Underarter, *Ribes rubrum vulgare* og *Ribes rubrum majus*. De to Underarter beskrives saaledes:

R. r. vulgare, smaa Frugter, som indeholder en mild Syre; Blomsten er grønliggul og Bladene bredlappede.

R. r. majus med større og en stærkere Syre indeholdende Frugter, brunligrøde Blomster og spidslappede Blade.

Stor, rød spansk Ribs skal efter dette høre til sidstnævnte Underart og de øvrige tre Sorter til den førstnævnte.

Solbærsorterne findes omtalte enten hos *Dybdahl*, *Card*, *Eneroth* eller i »Ill. Handbuch«; dog er Victoria ikke forsynet med Tilnavnet »Queen«.

Formodentlig er Solbærsorterne sortsægte; men Forskellen mellem Solbærsorterne er ikke stor, og de foreliggende Beskrivelser er ret svage.

Der er gjort Forarbejder til en udførligere Beskrivelse af de Sorter, som har været med i Forsøgene; men der vil fordrres Iagttagelse gennem flere Aar for at give Beskrivelser, som er nævneværdig bedre end de foreliggende, og desværre skal Iagttagelserne gøres i Aarets mest travle Tid.

I denne Beretning kan der kun gives de i de hosstaaende Tabeller meddelte Resultater af Iagttagelserne af de forskellige Sorters periodiske Livsytringer.

Desværre er denne Oversigt ikke fuldstændig, idet andet paatrængende Arbejde i enkelte Tilfælde har maattet gaa forud for Iagttagelserne; særlig var dette Tilfældet i 1912.

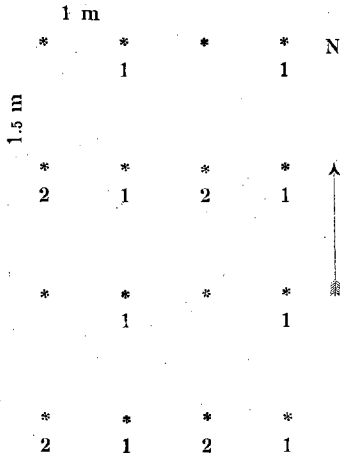
Plantning og Dyrkningsvilkaar.

Forud for Plantningen blev Arealet prøvedyrket i to Aar og paa Grundlag af Resultatet af denne Prøvedyrkning foretoges Parcellfordelingen.

Plantningen udførtes i første Halvdel af November 1909. Af hver Sort plantedes 80 Buske (af Kirsebærribs dog kun 64),

som fordeltes med 16 Buske i hver Parcel, der blev altsaa — Kirsebærribs undtagen — plantet 5 Parceller af hver Sort.

Parcelstørrelsen er $6 \times 4 \text{ m} = 24 \text{ m}^2$, og Buskene plantedes, som hosstaaende Skitse viser, med 1.5 m mellem Rækkerne og 1 m mellem Planterne i Rækken. Ved første Udtynding, der foretoges i 1913, i Solbær om Foraaret og i Rijs og Stikkelsbær om Efteraaret, fjærnedes alle de med »1« mærkede Buske. Afstanden blev altsaa $2 \times 1.5 \text{ m}$, og Rækkerne med den store Afstand, der hidtil gik i Retningen Vest—Øst, kom til at gaa i Nord—Syd. Ved anden Udtynding af Stikkelsbær, der udførtes Vinteren 1917—18, fjærnedes de med »2« mærkede Buske, og Afstanden blev da $3 \times 2 \text{ m}$.

Der er næppe nogen Sinde eller noget Sted tidligere udført Sorts-

forsøg med Frugtbuske, hvor Planteantallet har været saa stort; meget taler imidlertid for, at selv om Planteantallet ved nærværende Forsøg er rigeligt, saa vil det dog senere, naar Opgaven bliver at sammenligne Sorter med ringe Forskel i Ydeevne, blive nødvendigt at benytte et endnu større Antal Planter.

Af Hensyn til Areal og Arbejde er der ikke anvendt Værnerække omkring de enkelte Parceller; men Udtyndingen er foretaget i saa god Tid, at der næppe har været Mulighed for forstyrrende Nabovirkning, men den tidlige Udtynding har nok i mindre Grad nedsat Udbyttet pr. Arealenhed.

Jordens Bearbejdning har Foraar og Sommer bestaaet i Renholdelse med Radrenser og Hakke. Med Undtagelse af de to første Aar, da der gravedes mellem Rækkerne, er Jordbearbejdningen om Efteraaret afsluttet med en dybere Radrensning.

Mergling (20 000 kg Rindom-Mergel pr. ha, hvilket svarer til ca. 8000 kg kulsur Kalk) udførtes kort Tid før Buskenes Plantning.

Af Gødning er der udelukkende anvendt Kunstgødning og i følgende Mængde (kg pr. ha):

	Svovlsur Ammoniak	18 pCt. Superfosfat	37 pCt. Kaligødning
1910	800	700	400
1911	800	700	400
1912	700	700	500
1913	700	700	500
1914	400 ¹⁾	700	300
1915	400	400	400
1916	400	440 ²⁾	400
1917	400	450 ²⁾	400

Superfosfat og Kaligødning blev udbragt i Løbet af Vinteren. Svovlsur Ammoniak omkring 1. April. I de to første Forsøgsaar blev der mellem Buskene dyrket urteagtige Planter. I 1910 Kartoffler og i 1911 Rødbeder mellem Stikkelsbærrene og Porre mellem Ribs og Solbær.

Forsøgsarbejdet.

I 1910 blev Blomsterne fjærnedede fra alle Buske, og Bestemmelsen af Bærudbyttet blev derfor først paabegyndt i 1911.

I 1911 og 1912 blev alle Stikkelsbær plukkede som modne, hvorimod Parcellerne i 1913 og 1914 deltes i to Halvdele, hvoraf i den ene Bærrene plukkedes umodne. De umodne — grønne — Bærs Plukketid blev bestemt ved at tage Hensyn baade til Sortens Modningstid og Bærrenes Størrelse.

I 1915—17 plukkedes af alle de Sorter, som har røde Bær, Bærrene som modne, hvorimod de Sorter, som har grønne eller hvidgrønne Bær, deltes i to Hold, hvoraf det ene plukkedes, saa snart Bærrene havde en Størrelse, saa de var anvendelige som umodne Bær, medens det andet Holds Bær først plukkedes, naar de havde opnaaet fuld Størrelse, men før de begyndte at modnes.

I 1911 og 1912 blev Bærrene fra hver af Parcellernes 4 Rækker Buske vejede rækkevis samlet, hvorimod der siden er udført Bestemmelse af Bærudbyttet af hver enkelt Busk.

Bestemmelsen af, hvor stor en Mængde af Bærrene der var angrebne af Stikkelsbædræber, blev i Aarene 1911—13 udført paa den Maade, at alle Bær af hver Sort sorteredes straks efter

¹⁾ Af Grunde, som meddeles i et senere Afsnit, blev der i 1914 ikke anvendt Kvælstofgødning til Stikkelsbærrene.

²⁾ 16 pCt. Superfosfat.

Plukningen, og den samlede Vægt af angrebne Bær noteredes. I 1912 var der kun ganske enkelte Bær angrebne af Stikkelsbærdræber. Fra 1914 blev Bærrene af hver Busk sorterede, og Vægten af de syge (Stikkelsbærdræber, Rust o. s. v.) og de sunde Bær blev bestemt af hver Busk for sig.

Vægten af 100 Bær blev i 1911 og 1913 bestemt af hver Parcels Bær, de syge og sunde i Blanding, hvorimod denne Bestemmelse i 1914 blev udført for hver Parcel i de sorterede Bær. I 1912, da Udbyttet var meget lille, blev Vægten af 100 Bær ikke bestemt. I 1915—17 er Bærvægten kun bestemt for de sunde Bærs Vedkommende.

Fra 1913, da Plukningen af modne Bær er udført ad to eller flere Gange, er den gennemsnitlige Vægt af 100 Bær fra hver Parcel funden ved Beregning.

Af Ribs vejedes Bærrene i 1911 parcelvis, siden er Udbyttet, ligesom det hele Tiden har været Tilfældet for Solbærrenes Vedkommende, bestemt af hver Busk for sig. Af Ribs er der i 1914, 1915 og 1917 bestemt Vægt og Antal Bær for 100 Klaser. Af Solbær blev der hvert Aar fra 1913 bestemt Vægt af 100 Bær og desuden i 1913 Antal Bær paa 100 Klaser.

Sygdomsangreb og uheldige klimatiske Forhold.

Forskellige Klimafaktorer har i de forløbne Aar øvet betydelig Indflydelse paa Frugtbuskenes Vækst og Bærudbyttet. Baade i 1912 og 1913 indtraf i anden Uge af April flere Dage med stærk Frost. I 1913 var Frugtbuskenes Blomster ikke saa vidt fremme i Udviklingen, at de led nogen paaviselig Skade, derimod blev i 1912 især en stor Del af Stikkelsbærblomsterne ødelagte. I 1913 rasede i Dagene 7.—12. Juni en stærk Vestenstorm, som slog en stor Del af de umodne Stikkelsbær af og knækkede en hel Del unge Skud paa Ribs og Solbær samt sved Bladene paa Buskenes vestlige Side. Hvorledes de forskellige Sorter forholdt sig med Hensyn til nedblæste Bær fremgaar af Tabel 5.

I 1912, 1914, 1915 og 1917 faldt der i Juni Maaned (i 1917 dog kun i de to første Tidøgn) en ringe Nedbør, hvilket sikkert har bevirket, at der i disse Aar kun var ringe Angreb af Stikkelsbærdræberen. Den lange Tørkeperiode i August og September 1914 bevirkede et unormalt tidligt Løvfald for alle Ribssorter med Undtagelse af Stor rød spansk Ribs.

Tabel 5. Umodne Stikkelsbær, nedblæste af Stormen 7.—12. Juni og opsamlede 12. og 13. Juni 1913.
Angivet i pCt. (Vægt) af afplukkede umodne (»grønne») Stikkelsbær 1913.

Sortsnavn	pCt. af afplukkede umodne Bær	Sortsnavn	pCt. af afplukkede umodne Bær
Achilles	3.7	Whitesmith	4.8
Sproffens Goliath	5.0	Keepsake	16.4
London market	10.1	Gottlieb	5.1
Whinham's Industry	14.3	Green Willow	22.3
Crown Bob	1.9	Brougham	31.3
Non plus ultra	13.8	Profit	13.4
Victoria	23.7	Favorite	17.4
William	7.3		

Som Helhed led Buskene i Eftersommeren 1914 af Tørken, og dette har formentlig medvirket til, at Udbyttet i 1915 blev ret lille, herfra danner dog Rød spansk Ribs en Undtagelse.

Den vaade Sommer i 1916 bevirkede et stærkere Angreb af Stikkelsbærdræber end i de nærmest foregaaende Aar, men der foreligger kun Tal for Angrebet i de umodne Bær, idet de angrebne er faldne af under Modningen, som dette Aar indtraf meget sent.

Det kolde Vejr i Sommeren 1916 bevirkede ogsaa et tidligt Løvfald, særlig for Ribs (undtagen rød, spansk) og Solbær.

Den stærke Nedbør i Plukningstiden i 1915—16 og 1917 foraarsagede, at en stor Del af Frugterne paa de nederste Grene blev ødelagte, idet de revnede og raadnede. Der har været nogen Forskel paa de forskellige Sorter.

Om de enkelte Sygdomsangreb kan nævnes følgende:

Stikkelsbærbuskene blev i Juli 1910 angrebne af Stikkelsbærdræberen, og denne Sygdom er siden bekæmpet ved Afskæring af syge Skudspidser (vejede for hver Parcel) om Efteraaret i Aarene 1910—12. Vintersprøjtning er udført hver Vinter med 4 pCt. Blaastensopløsning eller en stærk Svovlkalkvædske, og endelig er der i Aarene 1910—13, i Tiden fra ca. 1. Juni til Bærrene begyndte at modne, sprøjtet flere Gange med Bordeauxvædske.

Paa Stikkelsbærbuskene optraadte der, navnlig i de første Aar, jævnlig Angreb af Drueskimmel (*Botrytis cinerea*) baade

paa Skud, Blade og Bær. Paa flere Sorter er der paa ikke saa faa Buske ødelagt hele Grenpartier, ja, i de første Aar dræbtes i enkelte Tilfælde hele Busken, som saa blev erstattet ved Efterplantning. Angreb af Drueskimmel var særlig slem i 1913, og for at mindske Buskenes Vækst og maaske derigennem hæmme Sygdommen noget, blev der til Stikkelsbærbuskene ikke i 1914 tilført Kvælstofgødning. Rimeligvis paa Grund af det fugtige Vejr i Juli 1914 var en Del Bær angrebne af Drueskimmel, men i øvrigt anrettede Sygdommen ikke dette Aar videre Ødelæggelse og har siden været uden Betydning, fra regnet et Angreb i 1917 paa Bærrene af London market, den Sort, som ogsaa i 1914 af de rødfrugtede Sorter havde stærkest Angreb paa Bærrene.

Svage Bladlusangreb er jævnlig optraadte paa alle Arter; men har ikke anrettet betydende Skade.

Solbærmideangreb findes paa enkelte Solbærbuske og er stadig blevet værre.

Angreb af Ribs-Starrust (*Puccinia Pringsheimiana*) optraadte med nogen Betydning i 1915 og 1917.

I 1916 og 1917 fandtes der enkelte Larver af Stikkelsbærmaaleren (*Abraxas grossulariata*) og Stikkelsbær-Bladhvepsen (*Nematus ribesii*), som straks bekæmpedes ved Sprøjtning med Schweinfurtergrønt.

Spurvene har gentagne Gange gjort Skade i Ribsene og i 1917 særlig i Stor rød spansk.

I efterfølgende Tabeller findes Oplysninger om de forskellige Stikkelsbærsorters Sygdomsangreb.

Tabel 6 giver Oplysninger om Tilvækst og Angreb paa Grene og Skud af Stikkelsbærdræberen og Drueskimmel i pCt. af Tilvækst. Særlig Gottlieb har lidt stærkt af Angreb af Drueskimmel, men ogsaa Sproffens Goliath har lidt meget. Naar Sproffens Goliath, skønt den ligner Achilles saa meget, at det maa anses for at være den samme Sort, dog har givet en mindre Tilvækst, og, som det senere ses, et mindre Udbytte af Bær end Achilles, kan dette meget vel skyldes Tab af Grene ved Drueskimmelangreb, idet det formentlig ikke kan forudsættes, at denne Sygdom angriber helt regelmæssig.

I Tabel 7 er opført Angreb af Stikkelsbærdræber og Drueskimmel i 1911—14. I 1912 var der yderst ringe Angreb, og der er ikke opført pCt. angrebne Bær for dette Aar, men de

Tabel 6. De forskellige Sorters Plantevægt og Tilvækst og Styrken af Angreb af Stikkelsbældræber (*Sphaerotheca mors uvo*) og Drueskimmel (*Botrytis cinerea*).

Sortsnavn	Tilvækst og Ødelæggelse af Skud ved Sygdomme 1910—1913				Tilvækst 1910—1917	
	Ved Plantningen i 1910 var Vægten pr. Busk: kg i Gsn.	Skudspidser, ødelagte af Stikkelsbældræber i 1910—1913, i pCt. af Tilvækst	Grene og Skud, ødelagte af Drueskimmel i 1910—1913, i pCt. af Tilvækst	Ved Opgravningen i 1913 var Vægten pr. Busk: kg i Gsn.	Ved Plantningen i 1910 var Vægten pr. Busk: kg i Gsn.	Ved Opgravningen i 1917 var Vægten pr. Busk: kg i Gsn.
Achilles	0.028	3.3	4.1	3.25	0.028	7.35
Sproffens Goliath	0.018	3.3	8.7	2.12	0.018	6.61
London market	0.025	2.0	1.9	2.30	0.025	7.06
Whinham's Industry ..	0.028	1.4	6.7	1.69	0.028	4.86
Crown Bob	0.020	3.5	7.6	1.76	0.020	7.44
Non plus ultra	0.023	1.4	2.1	0.76	0.023	2.63
Victoria	0.030	3.0	6.9	1.10	0.030	2.91
William	0.025	1.6	2.6	0.66	0.025	3.19
Whitesmith	0.035	1.3	0.5	2.80	0.035	7.51
Keepsake	0.023	3.6	3.9	2.07	0.023	6.50
Gottlieb	0.025	2.8	10.4	1.77	0.025	6.52
Green Willow	0.025	2.7	1.7	2.34	0.025	6.23
Brougham	0.020	3.7	0.8	1.16	0.020	4.61
Profit	0.025	1.6	0.9	2.09	0.025	5.31
Favorite	0.020	2.0	1.4	1.56	0.020	4.61

faa angrebne Bær er medregnede i Tallet for det samlede Angreb i 1911—14.

I Tabel 7 er Sorterne ordnede efter deres Udbyttetotal, og det ses, at det gennemgaaende er de mest ydende Sorter og Sorter med stærk Vækst, som har det stærkeste Angreb. En Undtagelse herfra er dog Whitesmith, som med Hensyn til Udbytte staar højest blandt de grønne Sorter og har ringe Angreb, og Green Willow, Profit og Favorite, som har stærke Angreb uden at være særlig frugtbare. Drueskimmel har særlig angrebet London market og Green Willow.

Størrelsen af sunde Bær og Bær, angrebne af Stikkelsbældræber, fremgaar af Tabel 8. De angrebne Bær har i alle Tilfælde været de mindste, hvilket antagelig skyldes, at Sygdommen foraarsager en Standsning i Væksten.

Tabel 7. Sygdomsangreb 1911—1914.

Sortsnavn	Umodne Bær			Modne Bær					1914
	Bær, angrebne af Stikkelsbærdræber. pCt. efter Vægt			Bær, angrebne af Stikkelsbærdræber. pCt. efter Vægt				Revnede Bær og Bær, angrebne af <i>Botrytis cinerea</i> . pCt. efter Vægt	
	1913	1914	1913—14	1911	1913	1914	1911—14		
Achilles	43.3	6.6	19.4	17.0	47.8	7.4	21.1	1.9	
Sproffens Goliath	33.6	9.7	19.3	13.5	47.4	5.9	19.1	1.8	
London market.....	21.8	5.9	9.5	3.0	24.3	6.9	10.8	3.3	
Whinams Industry..	8.3	12.5	11.1	5.0	25.8	8.2	13.6	1.4	
Crown Bob	27.6	12.4	17.0	1.0	25.9	8.1	12.7	1.6	
Non plus ultra	2.7	2.4	2.5	6.0	7.4	0.3	2.5	2.4	
Victoria.....	9.7	2.5	3.6	4.0	12.0	3.1	4.2	2.2	
William.....	14.2	1.4	4.0	0.0	21.1	4.6	6.4	0.2	
Whitesmith	4.7	0.7	2.3	0.0	12.0	1.3	5.5	0.5	
Keepsake.....	20.4	8.1	10.5	7.0	39.8	10.0	16.9	1.4	
Gottlieb.....	20.9	3.4	7.1	2.0	26.7	7.8	13.0	0.5	
Green Willow	24.4	9.6	13.7	28.0	40.6	17.4	24.3	5.3	
Brougham.....	10.6	25.9	23.7	14.0	18.6	13.6	14.3	0.7	
Profit	36.8	35.8	36.2	3.0	51.7	24.1	33.2	1.8	
Favorite	33.1	9.5	14.4	2.0	33.5	16.7	19.6	2.0	

Tabel 9 angiver Sygdomsangreb i 1915—17 paa Sorter med grønne Bær. Rustangreb har, som tidligere nævnt, kun været af Betydning i 1915 og 1917 og særlig i det sidste Aar, hvorimod der i 1916 har været stærkest Angreb af Stikkelsbærdræber og flest raadne Bær.

Det er Sorten Green Willow, som har været stærkest angreben af Rust, derimod har i denne Periode Brougham haft det stærkeste Angreb af Stikkelsbærdræberen.

Naar Rust- og Stikkelsbærdræber-Angrebet er svagere for de store, umodne Bær end for de smaa, maa det skyldes, at en Del af de angrebne Bær er faldne af før Plukningen, og der ikke for Stikkelsbærdræberens Vedkommende har været særlige Betingelser for Smitten til at brede sig.

Som Tabel 10 angiver, har der ikke i 1915—17 været Angreb af Stikkelsbærdræberen paa de modne, røde Bær og kun lidt af Drueskimmel og Rust, hvilket ogsaa skyldes, at de angrebne Bær alle eller for største Delen faldt af inden Mod-

Tabel 8. Størrelsen af sunde Bær og Bær, angrebne af Stikkelsbærdræber i 1914.

Sortsnavn	Umodne Bær		Modne Bær		Sortsnavn	Umodne Bær		Modne Bær	
	Vægt af 100 sunde Bær, kg	Vægt af 100 Bær med Stikkelsbærdræber, kg	Vægt af 100 sunde Bær, kg	Vægt af 100 Bær med Stikkelsbærdræber, kg		Vægt af 100 sunde Bær, kg	Vægt af 100 Bær med Stikkelsbærdræber, kg	Vægt af 100 sunde Bær, kg	Vægt af 100 Bær med Stikkelsbærdræber, kg
Achilles	0.43	0.31	0.70	0.63	Whitesmith . . .	0.25	0.20	0.38	1)
Sproffens Goliath .	0.34	0.28	0.67	0.60	Keepsake	0.44	0.36	0.60	0.54
London market . . .	0.40	0.33	0.59	0.55	Gottlieb	0.27	0.19	0.34	0.24
Whinham's Industry	0.28	0.24	0.45	0.34	Green Willow . . .	0.35	0.29	0.65	0.55
Crown Bob	0.27	0.22	0.42	0.39	Brougham	0.28	0.25	0.53	0.48
Non plus ultra . . .	0.31	0.27	0.41	1)	Profit	0.35	0.31	0.56	0.51
Victoria	0.29	0.22	0.38	0.32	Favorite	0.36	0.31	0.50	0.48
William	0.43	0.35	0.61	0.49					

Tabel 9. Sygdomsangreb paa umodne Bær 1915—1917.

Sortsnavn	Smaa, umodne Bær									Store, umodne Bær										
	Rust-angrebne Bær. Vægt pCt.			Stikkelsbærdræberangrebne Bær. Vægt pCt.			Raadne og revnede Bær. Vægt pCt.			Rust-angrebne Bær. Vægt pCt.			Stikkelsbærdræberangrebne Bær. Vægt pCt.			Raadne og revnede Bær. Vægt pCt.				
	1915	1916	1917	1915	1916	1917	1915	1916	1917	1915	1916	1917	1915	1916	1917	1915	1916	1917		
Whitesmith .	0.5	—	3.4	—	0.15	—	—	0.1	—	1.0	—	1.4	—	0.01	—	—	—	0.7	0.7	
Keepsake . . .	2.1	—	3.8	—	0.2	—	—	0.6	—	1.4	—	2.5	—	—	—	—	—	1.2	—	
Gottlieb	1.9	—	2.8	—	0.1	—	—	1.4	—	0.5	—	1.1	—	—	—	—	—	0.6	1.6	0.8
Green Willow	3.3	—	6.4	—	0.1	—	—	0.3	—	1.9	—	3.8	—	—	—	—	—	1.0	—	
Brougham . . .	1.3	0.3	3.4	0.8	2.3	—	—	2.0	0.4	0.8	0.6	2.8	1.8	0.2	—	—	—	0.9	—	
Profit	2.1	—	2.8	—	0.3	—	—	0.2	—	2.0	—	1.4	—	0.4	0.2	—	—	0.8	—	
Favorite	1.5	0.2	2.3	0.1	0.4	0.1	—	0.1	—	1.2	—	0.8	0.4	0.3	—	—	—	1.1	1.4	

1) Paa Grund af det ringe Antal syge Bær er disses Vægt af 100 ikke bestemt.

ningen; derimod er der mange revnede og derfor raadnede Bær. Fraregnet en enkelt Undtagelse, som maaske skyldes lidt forsinket Plukning, er det Achilles og Sproffens Goliath, som har lidt størst Skade.

Tabel 10. Sygdomsangreb paa modne Bær 1915—1917.

Sortsnavn	Bær, angrebne af <i>Botrytis cinerea</i> . pCt. af Vægt	Rustangrebne Bær. Vægt pCt.		Revnede og raadne Bær. Vægt pCt.		
	1917	1915	1917	1915	1916	1917
Achilles.....	—	—	—	13.1	11.7	9.8
Sproffens Goliath.....	—	—	—	8.5	13.0	10.5
London market.....	7.9	—	0.4	7.7	5.6	8.1
Whinhams Industry...	—	0.5	0.3	4.0	4.5	4.9
Crown Bob.....	—	—	—	2.7	4.4	8.9
Non plus ultra.....	—	—	—	12.0	3.8	8.0
Victoria.....	—	—	—	5.5	5.0	11.3
William.....	—	—	—	4.2	5.5	6.4

Oversigt over de forskellige Sorters Udbytte.

Stikkelsbær.

Udbyttet af de forskellige Sorter med røde Bær er angivet i Tabel 11. Det ses straks, at Udbyttet har været overmaade forskelligt. Den bedste, Achilles, har i de 7 Aar givet 4 Gange saa meget som den daarligste, William. Den Forskel i Udbytte, der er paa Achilles og Sproffens Goliath, er ikke større, end at det kan skyldes det før nævnte forskellige Angreb af Drueskimmel og deraf følgende Beskadigelse af Grene og Skud, og der er næppe Tvivl om, at det i Virkeligheden er samme Sort.

Den varierende Rækkefølge med Hensyn til Udbytte, som Tallene for de enkelte Aar udviser — ses lettest i den Afdeling af Tabellen, hvor Udbyttet er angivet med Forholdstal —, skyldes antagelig de forskellige Sorters forskellige Følsomhed over for klimatiske Forhold. For alle Sorter uden Undtagelse var 1916 et Rekordaar.

Whinhams Industry har i 1917 givet et yderst ringe Udbytte, og dette skyldes, at Buskene af denne Sort næsten helt er gaaede af Væksten.

Tabel 11. Udbytte af modne, røde Stikkelsbær i 1911—1917 og umodne af de samme Sorter i 1913 og 1914.

Sortsnavn	Modne Bær																Umodne (grønne) Bær									
	hkg pr. ha								Forholdstal								hkg pr. ha			Forholdstal						
	1911	1912	1913	1914	1911—1914	1915	1916	1917	1915—1917	1911—1917	1911	1912	1913	1914	1911—1914	1915	1916	1917	1915—1917	1911—1917	1913	1914	1913—1914	1913	1914	1913—1914
Achilles.....	29	16	146	253	444	249	370	174	793	1237	100	100	100	100	100	100	92	98	100	100	93	174	267	100	100	100
Sproffens Goliath ..	20	11	113	217	361	187	393	178	758	1119	69	69	77	86	81	75	98	100	96	90	83	123	206	89	71	77
London market....	8	0.7	56	176	241	182	403	156	741	982	28	4	38	70	54	73	100	88	93	79	36	124	160	39	71	60
Whinhams Industry	6	5	97	200	308	141	237	38	416	724	21	31	66	79	69	57	59	21	52	58	60	126	186	65	72	70
Crown Bob	9	3	42	93	147	129	233	166	528	675	31	19	29	37	33	52	58	93	67	55	31	71	102	33	41	38
Non plus ultra	13	11	24	70	118	84	187	103	374	492	45	69	16	28	27	34	46	58	47	40	21	57	78	23	33	29
Victoria.....	9	0.5	14	62	86	50	143	36	229	315	31	3	10	25	19	20	35	20	29	25	9	46	55	10	26	21
William	8	1.4	8	35	52	42	144	62	248	300	28	9	5	14	12	17	36	35	31	24	7	29	36	8	17	13

I 1913 og 1914 plukkedes Bærrene som umodne paa Halvdelen af Buskene, men Rækkefølgen er med Hensyn til Udbytte den samme som for modne Bær.

De grønfrugtede Sorter plukkedes kun som modne i Aarene 1911—14 (de grønne er som modne ingen god Handelsvare), Udbyttetallene findes i Tabel 12. Whitesmith har givet godt og vel tre Gange saa stort et Udbytte som Brougham og Favorite. I de enkelte Aar er Rækkefølgen mellem Sorterne lige saa varierende som for de rødfrugtede Sorters Vedkommende.

Tabel 12. Grønne, modne Stikkelsbær.

Sortsnavn	hkg pr. ha					Forholdstal				
	1911	1912	1913	1914	1911— 1914	1911	1912	1913	1914	1911— 1914
Whitesmith	13	11	165	225	414	81	100	100	95	100
Keepsake	3	3	75	236	317	19	27	45	100	77
Gottlieb	6	7	64	137	214	38	64	39	58	52
Green Willow . . .	16	3	68	161	248	100	27	41	68	60
Brougham	10	2	16	105	133	63	18	10	44	32
Profit	9	5	94	141	249	56	45	57	60	60
Favorite	6	8	27	92	133	38	73	16	39	32

Udbyttet af umodne Bær ved tidlig og sildig Plukning er angivet i Tabel 13. Ved sildig Plukning har Udbyttet gennemgaaende været 50 pCt. større end ved tidlig Plukning. Rækkefølgen blandt Sorterne er den samme ved de to Plukketider, og i de to Perioder 1913—14 og 1915—17 har den ogsaa været den samme ved tidlig Plukning, naar undtages Sorten Brougham, som først efter 1914 har begyndt at give noget videre Udbytte; men i øvrigt er Rækkefølgen i de enkelte Aar, ligesom for de modne Bærs Vedkommende noget varierende.

Tabel 14 giver Oplysninger om Plukketid og Bærstørrelse for modne Bær. Af de grønfrugtede Sorter er en enkelt Busks Bær i 1915—17 plukkede modne eller paa et Tidspunkt, da den overvejende Del af Bærrene var modne. De tidligste Sorter er Whinhams Industry, London market, Keepsake og Brougham.

I Tabel 15 findes Plukketid og Bærstørrelse for de som umodne plukkede Bær. Praktiske Arbejdsforhold har under-

Tabel 13. Udbytte af umodne Stikkelsbær 1913—1915.

Sortsnavn	Umodne Bær (tidlig Plukning)														Umodne Bær (sildig Plukning)										
	hkg pr. ha							Forholdstal							hkg pr. ha				Forholdstal						
	1913	1914	1913—1914	1915	1916	1917	1915—1917	1913—1917	1913	1914	1913—1914	1915	1916	1917	1915—1917	1913—1917	1915	1916	1917	1915—1917	1915	1916	1917	1915—1917	
Whitesmith ...	85	162	247	88	217	147	452	699	100	89	100	100	80	100	100	100	100	142	387	212	741	85	99	100	100
Keepsake	44	181	225	61	272	108	441	666	52	100	91	69	100	73	98	95	121	392	136	649	72	100	64	88	
Gottlieb	33	102	135	68	194	118	380	515	39	56	55	77	71	80	84	74	167	294	132	593	100	75	62	80	
Green Willow ..	32	84	116	47	192	99	338	454	38	46	47	53	71	67	75	65	88	306	144	538	53	78	68	73	
Brougham	8	51	59	62	217	94	373	432	10	28	24	70	80	64	83	62	102	242	103	447	61	62	49	60	
Profit	43	74	117	32	127	66	225	342	51	41	47	36	47	45	50	49	73	209	83	365	44	53	39	49	
Favorite	19	72	91	26	103	31	160	251	22	40	37	30	38	21	35	36	52	128	60	240	31	33	28	32	

Tabel 14. Plukkedato for modne Stikkelsbær samt Vægt af 100 Bær.

Sortsnavn	Plukketid for modne Bær							Vægt af 100 modne Bær, kg						
	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
Achilles.....	7/8	18/8	26/7-2/8	28/7-10/8	6-27/8	11/8-8/9	3-17/8	0.79	Paa Grund af det unormalt ringe Udbytte er Bærvægten ikke bestemt.	1.02	0.70	0.71	0.56	0.41
Sproffens Goliath	7/8	14/8	26/7-4/8	28/7-10/8	6-27/8	11/8-29/8	3-17/8	0.77		0.97	0.67	0.74	0.56	0.43
London market.....	27/7	8/8	28-28/7	16-31/7	3-17/7	28/7-29/8	26/7-8/8	0.54		0.80	0.59	0.67	0.57	0.53
Whinham's Industry...	19/7	27/7	18-24/7	9-29/7	22/7-18/8	25/7-20/8	18/7-8/8	0.54		0.73	0.45	0.45	0.36	0.28
Crown Bob.....	4/8	8/8	25/7-2/8	20-31/7	6-20/8	5-20/8	2-9/8	0.40		0.41	0.42	0.40	0.44	0.33
Non plus ultra	28/7	8/8	24/7-2/8	22-30/7	5-20/8	3-31/8	28/7-8/9	0.34		0.43	0.41	0.52	0.45	0.32
Victoria.....	27/7	8/8	20/7	17/7-8/8	27/7-19/8	28/7-29/8	26/7	0.40		0.50	0.38	0.46	0.37	0.26
William	2/8	8/8	26/7	28/7-4/8	5-18/8	2-31/8	1-9/8	0.47		0.54	0.61	0.64	0.58	0.47
Whitesmith	4/8	8/8	22-28/7	18-22/7	12-20/8	7/8	4/8	0.45		0.67	0.38	0.52	0.40	0.25
Keepsake	19/7	5/8	19/7	14-22/7	12-30/8	7/8	8/8	0.76		1.17	0.60	0.75	0.51	0.38
Gottlieb.....	28/7	5/8	23-28/7	17/7-8/8	12/8	7/8	8/8	0.45		0.56	0.34	0.45	0.43	0.28
Green Willow	27/7	5/8	24/7-2/8	16/7-8/8	12/8	7/8	8/8	0.72		0.95	0.65	0.92	0.55	0.37
Brougham.....	19/7	27/7	28/7	15-22/7	12/8	7/8	4/8	0.55		0.66	0.53	0.53	0.45	0.40
Proffit.....	27/7	5/8	24-28/7	17-22/7	12/8	7/8	8/8	0.57		0.32	0.56	0.72	0.46	0.34
Favorite	27/7	2/8	24/7	17-28/7	12/8	9/8	8/8	0.50		0.67	0.50	0.67	0.54	0.39

Tabel 15. Plukkedato for umodne Stikkelsbær samt Vægt af 100 Bær.

Sortsnavn	Smaa, umodne Bær										Store, umodne Bær					
	Plukkedato					Vægt pr. 100 Bær, kg					Plukkedato			Vægt af 100 Bær, kg		
	1913	1914	1915	1916	1917	1913	1914	1915	1916	1917	1915	1916	1917	1915	1916	1917
Achilles	27/6	24/6				0.57	0.48									
Sproffens Goliath ..	27/6	15/6				0.55	0.34									
London market....	28/6	25/6				0.45	0.40									
Whinham's Industry	18/6	14/6				0.38	0.28									
Crown Bob.....	25/6	26/6				0.26	0.27									
Non plus ultra	23/6	30/6				0.28	0.31									
Victoria	23/6	27/6				0.29	0.29									
William	28/6	2/7				0.32	0.43									
Whitesmith	22/6	19/6	15-16/6	16-21/6	29/6	0.35	0.25	0.17	0.19	0.20	30/6-8/7	14-17/7	13-17/7	0.32	0.37	0.25
Keepsake	19/6	28/6	17/6	26-28/6	27/6	0.57	0.44	0.25	0.38	0.30	10-13/7	20/7	10-11/7	0.54	0.41	0.38
Gottlieb.....	20/6	30/6	21-22/6	4-5/7	3-5/7	0.26	0.27	0.16	0.26	0.18	14-19/7	20-21/7	17/7	0.32	0.36	0.22
Green Willow	19/6	12/6	16-17/6	21-23/6	23/6	0.46	0.35	0.29	0.31	0.20	9-10/7	19/7	11/7	0.55	0.55	0.29
Brougham	12/6	12/6	21-22/6	3-4/7	2/7	0.32	0.28	0.23	0.33	0.26	14/7	20/7	12/7	0.41	0.46	0.32
Profit.....	19/6	10/6	16-17/6	23/6	27/6	0.37	0.35	0.23	0.26	0.24	9/7	19/7	15/7	0.47	0.46	0.31
Favorite	29/6	25/6	17-21/6	28/6	27-28/6	0.34	0.36	0.23	0.31	0.24	13/7	20/7	17/7	0.45	0.48	0.33

Tabel 16. Udbytte af Solbær 1911—1917.

Sortsnavn	hkg pr. ha								Forholdstal							
	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1911— 1917	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1911— 1917
Blach Naples	39	24	32	112	44	46	16	313	100	35	82	100	67	100	59	100
Bang up	22	69	39	38	66	36	27	296	56	100	100	47	100	78	100	95
Queen Victoria	17	62	38	36	62	35	24	275	44	90	97	32	94	76	89	88
Ogdens Drue	11	61	32	27	41	20	24	217	28	88	82	24	27	43	89	69

Tabel 17. Plukketid for Solbær samt Bærstørrelse.

Sortsnavn	^{18/7} 1913 Antal Bær i 100 Klaser		Vægt af 100 Bær					Plukketid						
	i alt	modne	1913	1914	1915	1916	1917	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
Blach Naples	515	425	0.390	0.242	0.211	0.254	0.211	24—20/7	23/7—10/8	21/7	21/7—12/8	20/7—6/8	5—17/8	18—20/7
Bang up	434	383	0.325	0.237	0.277	0.214	0.133	17—20/7	16—27/7	19/7	15—30/7	26/7	1—17/8	18—20/7
Queen Victoria	461	432	0.319	0.230	0.269	0.216	0.150	17—20/7	16/7—9/8	21/7	16—30/7	27/7	1—17/8	20—23/7
Ogdens Drue	380	341	0.212	0.236	0.182	0.206	0.133	12—20/7	23/7—10/8	22/7	15—30/7	23/7	1—17/8	18—22/7

Tabel 18. Udbytte af Ribs 1911—1917.

Sortsnavn	hkg pr. ha								Forholdstal							
	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1911— 1917	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1911— 1917
Rød spansk	3	27	74	44	110	144	31	433	50	100	100	100	100	100	76	100
Fays new red prolific.	6	12	45	41	28	38	42	212	100	44	61	93	26	26	100	49
Kirsebærribs	3	21	43	27	26	28	39	187	50	78	58	61	24	20	96	43
La Fertile	3	7	18	16	12	25	24	105	50	26	24	36	11	17	59	24

Tabel 19. Ribs. Vægt af 100 Klaser og 100 Bær, Antal Bær paa 100 Klaser samt Plukkedato.

Sortsnavn	1914			1915			1917			Frugtplukning						
	100 Klaser kg	Antal Bær	Vægt af 100 Bær	100 Klaser kg	Antal Bær	Vægt af 100 Bær	100 Klaser kg	Antal Bær	Vægt af 100 Bær	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
Rød spansk.....	0.233	499	0.047	0.273	585	0.047	0.175	414	0.042	22/7	20/7	24/7	21—30/7	6/8	2/8	1/8
Fays new red prolific.	0.235	529	0.044	0.232	467	0.050	0.200	380	0.053	22/7	24/7	24/7	13—30/7	28/7	27/7	1/8
Kirsebærribs	0.238	501	0.047	0.278	491	0.057	0.268	490	0.055	22/7	24/7	24/7	13—30/7	28/7	27/7	1/8
La Fertile	0.261	558	0.047	0.314	558	0.056	0.221	412	0.054	22/7	20/7	24/7	13—30/7	28/7	28/7	1/8

tiden vanskeliggjort at faa Plukningen udført paa det Tidspunkt, da Bærstørrelsen var mest egnet for Anvendelse i umoden Tilstand. Men ved at sammenholde Plukketid og Bærvægt vil det let ses, at Sorter som Achilles (og Sproffens Goliath), Keepsake, Green Willow og Favorite er blandt de Sorter, som forholdsvis tidlig har Bær saa store, at de er tjenlige til Brug i umoden Tilstand.

Sorternes indbyrdes Værdi bestemmes naturligvis ikke alene af Udbyttetallene. Bærrene af Whinhams Industry og til Dels af London market betales altid med højere Pris pr. kg end af den sildige, Achilles (Sproffens Goliath), som i vaade og kolde Aar modner Hovedparten af Bærrene vel sent.

Til Anvendelse i umoden Tilstand er langagtige, glatte Sorter som Achilles og Green Willow de mest søgte.

Whitesmith anses for god til Gelé, men den er (ligesom Brougham) lidt vanskelig at plukke paa Grund af tæt Vækst og spidse Torne, dens Bær er heller ikke store.

Whinhams Industry er en af de letteste Sorter at plukke.

Solbær.

Udbyttet af Bær har pr. Arealenhed været langt mindre af Solbær end af Stikkelsbær, skønt Solbærrene var 2-aarige og Stikkelsbærrene 1-aarige ved Plantningen, derimod har Forskellen mellem Sorterne ikke været saa stor. Som det fremgaar af Tabel 16 har Black Naples og Bang up skiftevis været højest med Hensyn til Udbytte, men i de syv Aar tilsammen har Black Naples givet højest Udbytte.

Tabel 17 giver Oplysninger om Antal Bær i Klasen, Bærvægt og Plukketid. Black Naples har et stort Antal Bær i Klasen, i de fleste Aar størst Bærvægt og er mest sent moden.

Bærstørrelsen har været i regelmæssig Aftagen med Buskenes Alder.

Ribs.

Ribssorterne, der ogsaa blev plantede som 2-aarige Buske, har ligesom Solbærsorterne givet langt mindre Udbytte pr. Arealenhed end Stikkelsbærsorterne.

Udbyttetallene findes i Tabel 18. Med Undtagelse af 1911 og 1917 har Stor rød spansk Ribs hvert Aar givet størst Udbytte; men, som før nævnt, var Spurvene i 1917 værst ved denne Sort.

Oplysninger om Vægt og Antal Bær pr. 100 Klaser og Vægt af 100 Bær samt Plukkedatoer giver Tabel 19. Stor rød spansk Ribs har de mindste Bær og er som Regel sidst moden.

Summary.

Experiments with Varieties of Gooseberries, Currants and Black Currants.

In 1909 a variety-experiment was started at the Experiment Station at Spangsbjerg near Esbjerg. 15 varieties of gooseberries, 4 of currants, and 4 of black currants were used. 80 bushes of each variety were planted in 5 replicate plots. Picking was begun in 1911.

Results of the years 1911—17 showed that the varieties tested yielded the following crop, expressed in hektokilogrammes per hectare.

Gooseberry varieties with red berries, picked ripe.

Achilles 1237; Sproffens Goliath 1119; London Market 982; Whinham's Industry 724; Crown Bob 675; Non plus ultra 492; Victoria 315; Williams 300.

Gooseberry varieties with green berries, picked ripe 1911—14, unripe 1915—17. Results for 1915—17 in ( ).

Whitesmith 414 (741); Keepsake 317 (649); Gottlieb 214 (593); Green Willow 248 (538); Brougham 133 (447); Profit 249 (365); Favorite 133 (240).

Currant varieties.

Red Dutch 433; Fay's New Red Prolific 212; Cherry Dutch 187; la Fertile 105.

Black currant varieties.

Black Naples 313; Bang up 396; Queen Victoria 275; Ogden's Grape 217.
